

DONDERDAG 26 APRIL,
11:00-12:00

Spreektekst Theodor Kockelkoren

Technische briefing Tweede Kamer

Geachte voorzitter,

Hartelijk dank voor de uitnodiging om vandaag hier in de gelegenheid te zijn ons toezicht en onze advisering omtrent de gaswinning in Groningen toe te lichten.

SodM is de toezichthouder op de veiligheid bij het benutten van onze ondergrond. Vanuit onze rol kunnen wij ook indien daar aanleiding toe is de Minister ongevraagd adviseren. Begin dit jaar was er zo'n aanleiding.

Maandag 8 januari jl om iets na drie uur was er een aardbeving in Zeerijp Groningen, met magnitude 3,4 op de schaal van Richter. Deze beving was beangstigend voor veel Groningers. Niet alleen de magnitude maar ook de grondversnelling, zeg maar de hevigheid van de grondtrillingen, was hoog. De grondversnelling was zelfs beduidend hoger dan bij de beving van Huizinge in 2012. SodM verkondigde daarom ook 'Code Rood'.

Juist omdat te verwachten viel dat er forse ingrepen in de gaswinning noodzakelijk waren, gaf SodM geen aanwijzingen aan de NAM (formeel gezegd de onder toezichtstaande instelling). In plaats daarvan brachten wij een advies uit aan de minister. Het was immers te verwachten dat er een afweging gemaakt moest worden tussen de veiligheidsrisico's van de gaswinning ten opzichte van de veiligheidsrisico's van de leveringszekerheid van gas – denk bijvoorbeeld aan huishoudens en zorginstellingen zonder verwarming. Deze afweging kan niet door de NAM gemaakt worden. Deze afweging is ook niet aan de toezichthouder om te maken. In het verlengde van onze taak als toezichthouder op de veiligheid, hebben we ons advies dan ook uitgebracht louter gebaseerd op overwegingen omtrent de veiligheid van de gaswinning. Ons advies aangevuld met informatie omtrent de veiligheidsrisico's van de leveringszekerheid stelt de minister in staat om deze afweging te maken.

Drie weken na de beving, op 1 februari, brachten wij ons advies uit aan de minister. Het luidde kort gezegd als volgt:

1. Sluit *per direct* alle 'Loppersumclusters'. Dit zijn de clusters Ten Post, Overschild, De Paauwen, 't Zand en Leermens.
2. Beperk de regionale fluctuaties in de productie in de resterende clusters tot het huidige niveau van fluctuatie, maar hef de fluctuatiebeperving op het gehele veld op.
3. Breng de totale productie in het Groningenveld *zo snel als mogelijk* terug naar 12 miljard Nm³ per jaar.

Ik wil graag kort toelichten waarom deze adviezen in onze ogen noodzakelijk waren.

Het *per direct* sluiten van de Loppersumclusters heeft voorkomen dat tijdens de op dat moment aankomende vorstperiode de productie in deze clusters omhoog zou gaan, wat de kans op aardbevingen aanzienlijk zou verhogen. Daarnaast heeft het volledig dichtdraaien van deze gaskranen naar verwachting na zo'n 3 tot 6 maanden een dempend effect op de aardbevingen in dit gebied.

Dan de fluctuaties. In het vorig instemmingsbesluit heeft de NAM een veldbrede restrictie op fluctuaties in de productie opgelegd gekregen door de minister. Dit betekende dat de NAM regionaal nog steeds kon fluctueren, zolang het bedrijf gemiddeld maar binnen de veldbrede restrictie bleef. We hebben het effect van deze maatregel op de seismiciteit laten onderzoeken. We zien dat de huidige mate van regionaal fluctueren (buiten het Loppersum-cluster en Bierum) geen extra risico op bevingen oplevert. Voor hogere fluctuaties, kan ik dit niet zeggen. Vandaar dat de NAM regionaal niet meer mag fluctueren dan het huidige niveau. De veldbrede restrictie is daarmee niet meer nodig. Als SodM achten wij lagere productie belangrijker om het risico op bevingen te verkleinen, dan het beperken van veldbrede fluctuaties.

Waarom was ons advies terug te gaan naar 12 miljard Nm³ per jaar? Ik weet dat jaren terug dit getal al eens eerder geopperd is. Laten we wel realiseren dat de berekeningen toen geheel anders waren dan nu. Voor ons advies van 1 februari zijn wij uitgegaan van de *tijdelijke* Meijdam norm. Deze is minder streng dan de uiteindelijke Meijdam norm. Eenvoudig gezegd stelt de uiteindelijke Meijdam norm dat mensen in Groningen geen grotere kans mogen hebben om te overlijden ten gevolge van een natuurramp als elders in Nederland. De commissie Meijdam heeft vervolgens de tijdelijke norm mogelijk gemaakt ervan uitgaande dat de woningen in Groningen binnen afzienbare termijn versterkt zouden worden. En dat woningen die nu aan de tijdelijke Meijdam norm voldoen, na deze versterking aan de strengere, uiteindelijke Meijdam norm zullen voldoen.

We hebben om deze reden berekend bij welke gasproductie met voldoende waarschijnlijkheid de veiligheidsrisico's aan de tijdelijke Meijdam norm voldoen. De uitkomst van deze berekeningen laat zien dat als de gasproductie terug gebracht wordt tot 12 miljard Nm³ per jaar, in heel Groningen aan de tijdelijke Meijdam norm voldaan wordt. Omdat we nu op zo'n 22 miljard Nm³ per jaar zitten, is het voor de veiligheid van de gaswinning belangrijk dat de gasproductie zo snel als mogelijk terug gebracht wordt naar maximaal 12 miljard Nm³.

Als de gasproductie naar 12 miljard Nm³ per jaar zou gaan en blijven, zou dus de versterkingsoperatie onverkort doorgevoerd moeten worden om aan de de strengere, uiteindelijke Meijdamnorm te voldoen.

De minister heeft echter inmiddels besloten om de gasproductie terug te brengen naar nul. Naar onze verwachting betekent dit dat op een gegeven moment in de toekomst de huizen in Groningen, ook zonder versterking, aan de strengere, uiteindelijke Meijdam norm voldoen.

Dit zou betekenen dat de versterkingsoperatie weliswaar nog steeds nodig is, maar een ander karakter krijgt: in plaats huizen te versterken voor de eeuwigheid, is een tijdelijke versterkingsoplossing gewenst. Op dit moment zijn we bezig met de analyses om te toetsen of deze verwachting terecht is.

We zullen namelijk in het verlengde van ons eerdere advies de minister adviseren welke gevolgen zijn voornemen om naar nul te gaan, heeft voor de veiligheid van de gaswinning. Dat betekent dat per jaar de veiligheidsrisico's berekend zullen worden en we bepalen of aan de Meijdam norm wordt voldaan of niet. Net als bij ons advies op 1 februari zal de berekening van de veiligheidsrisico's gebaseerd zijn op berekeningen hoeveel mensen en gebouwen niet passen binnen de Meijdam norm. Zo zal duidelijk worden op welke moment in de toekomst – naar verwachting – alle huizen aan de uiteindelijke veiligheidsnorm voldoen en dan niet meer versterkt hoeven te worden. Voor het berekenen van de veiligheidsrisico's maakt SodM mede gebruik van de veiligheidsmodellen van de NAM. Naar verwachting komt SodM in de eerste helft van juni met haar advies aan de minister.

Ik wil graag nog wat meer zeggen omtrent de snelheid van afbouw van de gasproductie. Voor de veiligheid van de Groningers is van groot belang dat de werkelijke afbouw daadwerkelijk zo snel als mogelijk geschiedt. Voor het toezicht op een zo snel als mogelijke afbouw is het van groot belang of navolgbaar is dat de afbouw daadwerkelijk zo snel als mogelijk is en indien nodig ingegrepen kan worden om de afbouw zo snel als mogelijk uit te voeren.

Zo is het belangrijk de seismiciteit nauwgezet te blijven volgen, omdat we niet kunnen uitsluiten dat de seismiciteit de komende jaren verder escaleert. Mocht een dergelijke scenario zich voordoen brengen we mogelijk verdere adviezen uit aan de minister opdat hij in staat gesteld wordt het huidige geplande afbouwpad opnieuw te beoordelen.

Voor de inwoners van Groningen is het belangrijk dat zij kunnen vertrouwen op een toezichthouder die ingrijpt als bevingen daarom vragen. Als Staatstoezicht blijf ik daarom de minister adviseren over de gaswinning in Groningen zoals wij ook bij Zeerijp hebben gedaan. Aan de hand van het Meet –en regelprotocol: inzichtelijk en navolgbaar.